

XX.

Proclamation du Prince d'Orange. — Copie contemporaine.
Brit. Mus. Cotton Mss. Galba C. IV, (62).
1570, le 9^e Aoust.

Wilhelm by den gratien Gods Prince van Oraen[gen],
Grave van Nassau, Catzenellenbogen etc., Heere ende
Barroen van Breda, Diest, Grimbergen, etc., Borchgrave
van Antwerpen en Besancon. Allen ende yegelicken
den goeden ingesetenen van enighen der Nederlanden
van wat qualitheyt zy zyn, wensschen wy salicheyt,
vryheyt ende verlossinge uuter tegenwoirdiger deerlicker
slavern[ye]. Wy houden u lieden indachtich met wat
vlijt ende getrouw[icheyt] wy altijd gearbeyt hebben om
den dienst van God ende van [den] Co. mitsgaders de
gemeyne vryheyt, welvaert ende privilegie[n] van den
Nederlanden te voirderen ende doen onderhouden naer
allen onsen vermogen. U lieden is oock wel kenne[lick]
met wat costen, moyten ende peryckel wy sedert drye
jaeren herwaerts onse uterste beste altijd gedaen hebben
om onse algemeyne vianden ende die vremde verdruckers
des lieven vaderlants daeruut te verdryven ende metten
wederkeeren des Woirde Gods tselve met allen zynen
zoo verjaechden als verdructen ingesetenen te verlossen

ende in zyne oude vryhoyt te stellen ende hanthouden waertoe wy oock vuer twee jaren door Gods genade ende onser vrienden ende verwanten hulpe zulcken heeroeracht int lant gebrocht hadden dat des de middelen naer menschelycken oordeel nyet en gebrak[on], indien de eyghens ingesetenen des lants thender eygen welvaert ende verlossinge hadden willen verstaen zoe met contributie van gelde als met overgeving hender steden in onsen handen tot gewoonlicker ende behoorlicker gehoersaemheyt des Co. gelijk zy ons belooft ende daerop om bystandt angeroepen hadden ende anderssins oock van eedts ende naturen wegen schuldich waren, ende altijd gewonlick hadden geweest hen oock tegens de mintste verdruckinge tot onderhoudt huerder vryhoyt te stellen. Welcke versuymenisse zoowel alle de waerelt zeer heeft doen verwonderen ende oock ons nyet alleen den middel, maer oock den moet ende oirzake eensdeels heeft benomen om zedert tot noch toe te hebben connen thoonen den yver ende goeden willen die wy eensdeels tuwer ende ter lants gemeyne verlossinge gedragen hebben ende altijd dragen selen, ende ongetwijffelt ons een groot achterduncken maect om ons weder by zulcken gevaer te stellen. Nochtans naedien wy aensiende de tyrannyc geweldens verdruckingen schattingen ende boosheden die de algemeyne viandt in den Nederlande dagelijcx voortstelt tegen een iegelycken sonder eenich anschouw van state oft ouderdom ende dat hy nyet op en houdt van met meerder dingen te dreygen, al souckt hy onder het deksel van een valsch genaempt pardoen¹ (twelcke te rechte geheeten mach worden een overwreet placcaet over ziele, lijf ende goet) die simpele te verleyden ende int net te crygen, soe ende connen wy nyet gelaten des zoo beweecht te worden met een hertelyck medelyden dat wy ons nyet langer en connen onthouden oft geweygeren van opt bidden ende ansueck ons van allen canten wordende gedaen ons genegen ende gewillich te verthoonen ende presenteren, ende tuwer alder verlossinge

¹ C. à d. le pardon général du 16 Juillet 1570.

lijf ende goot ende allos dat wy vermogen daerom te wagen ende by te setten, om u die vryheyte uwer consciention ende dwoordt Gods met des lants privilegien to doen gonyeten ende restitueren. Innen verre nochtans dat ghylieden (also met ons aongeoft) gowillich zijt ende metterdaot uwe hulpe ende assijstentie daertoe wilt be- thoonen zoo by overgevinge elck uwer steden, als by mackelicke contributie van gelden, tot opbrengen ende onderhoudt van den ruyteren ende knechten die tot verdryvinge des tyrans ende tuwer verlossinge noodich selen wesen wae[rtoe] wy met ulieden allegader van eedts ende naturen wegen aen God, aen den Coninck, aen onsen Vaderlandt [ende] nakommers verbonden zijn, ende gheen en arbeyt cost noch vrees en behooren te aensien van daertoe te commen. Dwelck alleenlijck by ulieden ende dander ingesetenen staet, want wy van uwer zijden versekert wesende, en selen van onser zyden in gheen en gebreke wesen, van metter hulpe Gods ulieden by te staen te bescudden met heercracht te beschermen ende te verlossen ende bevryden gelyck de thoonder ofte thoonderen van desen breeder van onsen wege anseggen zal oft selen volgende den last die wy hen ende elck van hen daertoe gegeven hebben, dien wy begheeren dat ghy ende elck uwer daerinne wilt geloove geven ende u zoe quyten dat alle die werelt nyet langer en mercke dat ghyluyden duer u eygen verzuymen[isse] u zelven in eene eeuwige slavernye ende elendicheyt werpt. Daar- uut u God genadelick wil verlossen ende zynen zegen ons daertoe geven. Gegeven tot Dillenburg den negenden dach van Augusto 1570.

Onderteyckent GUILLAUME DE NASSAU.

Besegelt met zyne Exce^e zegel in rooden wass.

